

Højlyngens kildevæld

Det bornholmske landskab har fra tidernes morgen været veludrustet med kildevæld, og flere af disse har fået sine egne navne.

I Stednavneudvalgets "Bornholms Stednavne" fra 1951 har man indsamlet informationer om i alt 55 navngivne kilder, og heraf skulle de ni have været såkaldt hellige.

Ørsteds Kilde

I en kommentar til disse oplysninger skrev daværende **Overlærer H. K. Larsen** i en artikel i Bornholms Tidende den 20. december 1950, at der rent faktisk må have været mindst 10 helligkilder, idet **Lappetresen** i Aakirkeby ikke var taget med i oversigten, men rent faktisk måtte anses for at være en sådan.

Arkæologen Svend Kramp har i et indlæg i Bornholms Tidende i august 2009 anskueliggjort kildernes forudsætning for bebyggelsesstrukturen i oldtiden, se linket her:

http://www.dbabornholm.dk/Kultur_3_Kilder.pdf ,og i endnu et indlæg henvist til deres specielle funktion som hellige steder, hvor befolkningen søgte til for at blive helbredt for sine sygdomme, følg linket: http://www.dbabornholm.dk/Kultur_4_Helligkilder.pdf .

I dag finder man næsten kun kildevæld på steder, hvor de ikke er "til gene for" det moderne menneskes liv og handlinger.

Et godt eksempel på dette er den såkaldte Vidunderkilde-Øsingekilden. Den lå ude i Kongens Mark, Højlyngen, og "øste vand ud af sig" til de græssende dyrs vederkvægelse.

Men, så blev denne del af Højlyngen udmatrikuleret og tillagt Østermarie Sogn. **Øsingekilden** kom til at ligge på sådan en matrikel, der omkring 1870 blev solgt til en svensk indvandrer, der som sit første stræbsomme mål havde at gøre jorden dyrkbar. Historien er videre fortalt under dette link:

<http://www.367ture.dk/site/Hagemyr/>

En anden og næsten parallel historie er overgået **Vallingekilden**. Læs mere her:

<http://www.367ture.dk/site/Vallingebjerget/>

Store dele af Højlyngen blev i 1800-tallet tilplantet med skov, og da flere af området's kilder i mange tilfælde har fået lov til fortsat at flyde åbent, blot understøttet af en efterfølgende udgrøftning, er det i dag muligt at foretage forskellige hydrologiske undersøgelser i sådanne kildevæld.

Således har jeg hver måned i 2012 målt temperaturens gang i Almindingens **Segen Kilde**, **Kolle Kilde**, **Ørstedes Kilde** og **Hempels Kilde**.

Kolle Kilde

Segen Kilde

To udgrøftede kildevæld i nærheden af Hempels Kilde ud for Prins Henriks Vej er i årets løb kommet med i undersøgelsen med navnet **Prins Henriks Kilde Nord** og **Prins Henriks Kilde Syd**.

Endelig er der lejlighedsvis målt temperaturer i **Prinsens Kilde** ved Blykobbe, se http://www.367ture.dk/site/Prins_Christians_Kilde/, **Amaliekilde** ved Kirsøløkke, se <http://www.367ture.dk/site/Amaliekilde/> og **Vallingekilde** ved Vallingeberget, se <http://www.367ture.dk/site/Vallingeberget/>.

De målte kilder i Almindingen 2012.

	Januar	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Segen Kilde	8	7	7	7	7	7	10	9	9	9	8	8
Kolle Kilde	9	8	8	7	8	8	9	9	9	9	9	9
Ørsteds Kilde	8	7	7	7	8	10	11	11	11	9	8	7
Hempels Kilde	7		7	7	7	7	9		9	9	9	8

I det store og hele bekræfter denne undersøgelse den generelle antagelse, at temperaturen i de bornholmske kildevæld ligger mellem syv og ni grader C. året rundt.

Hempels Kilde sommer

Hempels Kilde vinter

De høje sommertemperaturer i **Ørstedes Kilde** kan skyldes en udefra kommende opvarmning af den stensatte brønd, der igen vil kunne have ledet varme til kildens vand, der således er noget opvarmet inden udløb.

Noget tilsvarende kan være årsagen til den høje juli-temperatur i **Segen Kilde**. Temperaturen blev aflæst en eftermiddag med fuld sol på kilden. Vandføringen var ikke overvældende stor og solen havde i flere dage kunnet opvarme omgivelserne, der igen kan have været medvirkende til en mulig opvarmning af kildevandet.

Kalle Kilde vinter